

2020-01-26

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr AFN 2020/190

Arbets- och företagsnämnden

Kvalitetsrapport 2020 kommunal vuxenutbildning

Förslag till beslut

1. Arbets- och företagsnämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Samtliga anordnare av kommunal vuxenutbildning med uppdrag för Nacka kommun har under hösten 2020 deltagit i den årliga kvalitetsuppföljningen. Utöver egen kvalitetsrapportering har verksamhetsbesök och kvalitetsdialog genomförts vid 12 av de 23 anordnare som vid urvalstillfället haft uppdrag för Nacka kommun.

Kvalitetsuppföljningen visar de skillnader i anordnarnas systematiska kvalitetsarbete som tidigare identifierats under 2020 minskat. Anordnare har stärkt sitt kvalitetsarbete över tid vilket är positivt för Nacka kommuns möjlighet att erbjuda alla elever en likvärdig utbildning.

Resultaten för minst godkänt betyg inom grundläggande- och gymnasial nivå når i år inte upp till det kommunala målet om 90 procent då endast 87 procent fått godkänt betyg under 2020. Inom svenska för invandrare (sfi) har det nya målet från förra år om 60 procent inte heller nåtts och har minskat från 45 procent föregående år till endast 38,4 procent i år.

Coronapandemins krav på omställning till distansundervisning har inneburit stora avvikelser i måluppfyllelsen både avseende betygsresultat och avbrott, främst inom sfi. Att en majoritet av eleverna inom sfi har valt klassrumsundervisning men inte kunnat få detta under pandemins omställning till digital undervisning har troligen inverkat negativt på elevernas möjlighet att tillgodogöra sig undervisningen. Anordnarna lyfter även att eleverna saknat den tekniska kompetens som behövs för att tillgodogöra sig distansundervisning.

Anordnarna bedöms dock ha upprätthållit en god kvaliteten i undervisningen och hittat flexibla lösningar på många av de problem som omställningen under Coronapandemin inneburit. Ett område anordnarna lyft som problematiskt är det arbetsplatsförlagda lärandet, APL. Många arbetsplatser har inte kunnat ta emot elever under pandemin på grund av restriktioner och rädsla för ökad smitta, detta gäller främst inom vård och omsorgsyrken, men även inom bussförarutbildningar.

Identifierade förbättringsområden är bland annat arbetet med kartläggning och individanpassad undervisning samt förhindrande av avbrott främst inom sfi.

Ärendet

I Nacka kommun är den kommunala vuxenutbildningen ett kundval sedan 2005. Varje år studerar cirka 5 500 elever olika utbildningar inom detta kundval. Vuxenutbildningen omfattar:

- Svenska för invandrare (sfi)
- Komvux grundläggande nivå
- Komvux gymnasial nivå
- Komvux som särskild utbildning på grundläggande nivå
- Komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå

Enligt skollagen 4 kap. ska ett systematiskt kvalitetsarbete inom skolväsendet bedrivas av både huvudman och skolenhet med syfte att säkerställa verksamhetens kvalitet och likvärdighet med utgångspunkt i skollag, läroplan och andra skolförfattningar. Det systematiska kvalitetsarbetet innebär att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Uppföljning och redovisning av det systematiska kvalitetsarbetet inom den kommunala vuxenutbildningen åligger huvudmannen, det vill säga ansvarig nämnd. I Nacka kommun utgörs detta av en årlig uppföljning av anordnarnas verksamhet och kvalitetsarbete som redovisas i en kvalitetsrapport, se bilaga.

Enligt Nacka kommuns auktorisationsvillkor ska samtliga anordnare årligen lämna en redovisning där det framgår hur man arbetar med det systematiska kvalitetsarbetet samt analysera mål- och resultatuppfyllelse. Anordnare har i uppdrag att planera, följa upp och analysera resultat och utfall samt identifiera förbättringsområden och upprätta en kvalitetsrapport, i enlighet med anvisningar från kommunen och i dialog med Nacka kommun.

Under hösten 2020 har verksamhetsbesök gjorts vid 12 av 23 anordnare som vid urvalstillfället haft uppdrag för Nacka kommun under de senaste 12 månaderna. Ytterligare en anordnare omfattas inte då den vid urvalet ännu inte haft något uppdrag och åläggs att inkomma med kvalitetsrapportering från och med år 2021. Två av de 12 skolorna som omfattats av verksamhetsbesök har på grund av pågående pandemi följts upp genom en digital kvalitetsdialog och inte genom ett fysiskt besök. Samtliga 23 anordnare med uppdrag för Nacka kommun har inkommit med kvalitetsrapportering. Den uppföljda tidsperioden i årets rapport är hösten 2019 till och med hösten 2020.

Årets kvalitetsuppföljning har tre kvalitetsområden i fokus: validering, digitalisering samt den pågående pandemins påverkan på utbildning och verksamhet. Uppföljningen omfattar även beslut och tillsynsresultat från Skolinspektionen och enskildas klagomål mot skolor. Nacka kommun genomför även tillsyn vid verksamhetsbesöken vars resultat.

Resultat av uppföljningens tre kvalitetsområden i fokus visar på ett förbättrat arbete inom validering. Anordnarna redovisar utvecklade arbetssätt för att identifiera och validera elevers kunskaper i den utsträckning som är möjlig. Ett mindre antal anordnare behöver stärka sitt kartläggande och vägledande arbete inom ramen för validering. Anordnarna redovisar att de följer den nationella digitaliseringsstrategin för skolväsendet och har de tekniska förutsättningar som behövs för att genomföra nationella prov digitalt från och med 2023 är på plats.

Den sammanvägda bedömningen av årets kvalitetsuppföljning är att Nacka kommuns vuxenutbildning fortsatt håller en hög kvalitet. Kvalitetsuppföljningen visar på att anordnarnas systematiska kvalitetsarbete har förbättrats något under 2020 då skillnaden i det systematiska kvalitetsarbetet som tidigare år uppmärksammats har minskat. Minskade skillnader i kvalitetsarbetet är en viktig del i att kunna säkerställa att eleverna i Nacka kommun erbjuds en vuxenutbildning som är likvärdig och av hög kvalitet. Fyra anordnare av 23 bedöms behöva stärka det systematiska kvalitetsarbetet och saknar i till viss del ett helhetstänk kring kvalitetsutveckling och uppdraget att vara en lärande organisation. Omställningarna till bland annat distansundervisning under pandemin har rapporterats fungerat bra, även om ett stort initialt arbete med planering och kompetenshöjning av både lärare och elevers tekniska kompetens behövs. De negativa effekterna kopplat till kravet på omställning av undervisningen under pandemin syns främst i de sjunkande betygsresultaten och den ökade andelen avbrott inom främst sfi. Mer om dessa resultat nedan.

Att kvaliteten i vuxenutbildningen överlag är god kan delvis verifieras av utfallen i den årliga nöjdhetsuppföljningen bland elever vid kommunal vuxenutbildning som Storsthlm samordnar. Den visar trots de omställningar av utbildningarna som pandemin inneburit på ett fortsatt högt resultat. Utfall av nöjdhetsuppföljningen presenterades den 8 december 2020 och finns tillgängliga för 21 av 25 anordnare som varit verksamma under 2020. Dock kunde endast resultat från 17 anordnare presenteras på grund av för få svarande i fyra fall.

Nacka kommuns nöjdhetsresultat för grundläggande- och gymnasial nivå ligger som alla tidigare år högre än genomsnittet i länet. I år gäller detta som föregående år inom samtliga uppföljningsområden. För sfi är resultaten för Nacka kommun högre jämfört med länet i varje fråga av enkäten förutom tre och jämförbart med kommunens egna resultat från föregående år. Särskilt glädjande är att elevernas nöjdhet med den kommunala vuxenutbildning ligger på en hög nivå på samtliga områden trots de anpassningar och förändringar som den pågående pandemin inneburit. Det tyder på att skolorna kunnat upprätthålla en god kvalitet även under rådande restriktioner och anpassningar.

Utöver nöjdhet mäts anordnarnas resultat som indikatorer på verksamheternas kvalitet. Årets utfall för av betygsresultat och andel avbrott i kurser visar på en negativ utveckling. Det kommunala målet om 90 procent med minst betyg godkänt inom

grundläggande- och gymnasial nivå har inte nåtts då endast 87 procent fått godkänt betyg under 2020. Inom sfi har det nya målet från förra år om 60 procent inte heller nåtts utan har minskat från 45 procent till endast 38,4 procent i år. Utvecklingen bryter därmed en tidigare positiv trend. Sfi är ett sedan tidigare ett identifierat utvecklingsområde. Ett område som identifierats både nationellt och i Nacka vuxenutbildning är förbättrad kartläggning och individanpassad undervisning för att öka kvalitet i undervisningen inom sfi.

Andelen avbrott har inom grundläggande och gymnasial nivå legat relativt stadigt omkring 14 till 16 procent tidigare år och så även under 2020. Inom sfi har avbrotten av kurser ökat från 37 procent till 49 procent. Ett stärkt arbete för att analysera orsakerna till avbrott i syfte att minska andelen avbrott behövs både i Nacka kommun och hos anordnare.

Pågående krav på omställning till distansundervisning tros vara den enskilt största orsaken till att eleverna i lägre grad lyckats nå kunskapsmålen. Anordnarna har lyft att sfi-eleverna i stor utsträckning saknat den tekniska kompetens som behövs vid distansundervisning, vilket varit en stor utmaning vid omställningen. Många elever har initialt inte heller haft tillgång till en dator, vilket är en förutsättning vid distansundervisning. Att en majoritet av eleverna inom sfi valt klassrumsundervisning och inte kunnat få detta under pandemins omställning har troligen även inverkat negativt på elevernas möjlighet att tillgodogöra sig undervisningen. Anordnarna har under pågående pandemi upprätthållit en god kvalitet i undervisningen och hittat flexibla lösningar på många av de problem som omställningen inneburit.

Ett område som anordnarna lyft som problematiskt under pågående pandemi är det arbetsplatsförlagda lärandet, APL. Många arbetsplatser har inte kunnat ta emot elever under pandemin på grund av restriktioner och rädsla för ökad smitta. Detta gäller främst inom vissa vård- och omsorgsyriken, men även inom bussförarutbildningar. En anordnare uppger att APL inom vårdsyrken i region Stockholm inte sett någon nedgång utan alla elever där har fått en arbetsplats. Inom andra branscher som transport och motorbranscher har anordnarna inte haft några hinder att få eleverna till APL. Anordnarna som inte lyckats hitta arbetsplatser till elever för APL har genomfört dessa praktiska moment inom skolans lokaler eller skjutit fram tidpunkten för APL till när detta varit möjligt.

En annan indikator på kvalitet är andelen legitimerade lärare, vilken ökat något sedan föregående år inom grundläggande- och gymnasial vuxenutbildning, men som inom sfi minskat. Det beror delvis på rekryterings- och löneläget samt skärpta krav för att bli behörig inom sfi.

Årets kvalitetsuppföljning har även i lägre grad än föregående år visat på brister hos anordnare. Vid Nacka kommuns tillsyn i samband med kvalitetsuppföljningen har en anordnare begärts komplettera sin kvalitetsrapport och vidta åtgärder för ökad kvalitet och stärkt efterlevnad av auktorisationsvillkoren.

Sammantaget visar kvalitetsuppföljningen att Nacka vuxenutbildning fortsatt har en hög elevnöjdhet och att anordnarna under pågående pandemi har hittat flexibla lösningar för att upprätthålla god kvalitet i undervisningen. Det krävs dock en fortsatt bevakning och uppföljning de långsiktiga effekterna pandemins omställning av undervisningen har för elevernas möjlighet att tillgodogöra sig de kunskaper som arbetslivet eller vidare studier kräver. Även den negativa utvecklingen inom betygsresultat och avbrott är något som Nacka kommun och anordnare fortsatt behöver arbeta med för att förbättra.

Ekonomiska konsekvenser

Genom en systematisk kvalitetsuppföljning med fokus på förbättring och utveckling säkerställs att kommunen erhåller den verksamhet som beställs och betalas för. Uppföljningen bidrar till uppfyllnad av det övergripande målet om maximalt värde för skattepengarna.

Konsekvenser för barn

När föräldrar utbildar sig inom kommunal vuxenutbildning ökar deras anställningsbarhet och möjlighet till vidare studier. Genom arbete och egen försörjning minskar risken för utanförskap, vilket påverkar barn positivt.

Bilagor

Kvalitetsrapport 2020 kommunal vuxenutbildning.

Jen Holmberg
Rektor tillika skolchef
Arbets- och företagsenheten

Nina Bäckström
Kvalitetsutvecklare
Etableringsenheten